

LA ESQUELLA

DE LA

TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH
 HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
 DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya
 Números atrassats 20 cèntims

LA FESTA DE LA SEMANA

¡Als toros!

CRONICA

LOS CATEDRÁTICHS DE DRET Y 'L GREMI
D' ADVOCATS.

Tots los anys se celebren los exámens poch temps després de haver efectuat lo repartó de las quotas de contribució entre 'ls advocats qu' exerceixen la carrera. Al ocuparnos avuy de aquests dos assumptos que tenen alguna conexió, encare que á primera vista no ho sembli, invertirém lo séu ordre cronològich.

Y examinarém en primer terme la qüestió dels exámens.

Un estudiant, conegut méu, que la sab molt llarga, 'm deya fá pochos díes en confiança que en la facultat de Dret de la Universitat de Barcelona hi ha un medi segur de fer una carrera brillantíssima sense necessitat de cremarse las pestanyas fullejant llibres de text. Per treure sempre bonas notas no importa tant estudiar las assignaturas, com fer un estudi dels catedrátichs. Lo qual, per altra part, es facilísim, tractantse de uns bons senyors que semblan fets tots ells ab lo mateix motllo. Tots son de la crosta de baix; tots fan gala per un igual de sos sentiments acendradament catòlics; lo séu patró es Sant Tomás de Aquino: lo séu millor recreo organitzar funcions de iglesia: la séva aspiració suprema encaminar á la juventut estudiosa per las mateixas vias qu' ells segueixen.

Partint de aquest coneixement, res mes fácil que captarse las sévas simpatías y treure sempre sobressalients. Al cap-de-vall totas las assignaturas de la carrera se reduhelxen á una sola: l' *Hipocresía*. Absis anys y 'l de ampliació set, de practicar-la, no hi ha alumno *una mica aprofitat*, que no 'n pugua sortir mestre.

Res mes senzill que fer actes ostensibles per acreditar la religiositat verdadera ó fingida. Aixís com Enrich IV de Fransa deya que París bé valia una missa, tot estudiant de Dret de la Universitat de Barcelona pot dir també que las bonas notas de fi de curs bé valen els atans de ferse passar per un jove ben volgut dels capelláns y frares, bèn reaccionari y acérrim enemich de tota expansió democrática. Per treure bonas notas *hay que comprimirse*, com diu lo personatge de *La Verbena de la Paloma*.

Aixís, molts dels alumnos de la Facultat pertanyen á la *Juventut catòlica*, al *Lluísos*, á l' *Academia calassancia* ó á la del *Sagrat Cor* que tenen organizada 'ls jesuitas. Excelents paranys espirituals de més á més pera fer magníficas carreras. Perque allí pronunciant discursos ó llegint versos se logra casi sempre ser l' admiració de molts papás y de moltas pibilletas y nenas de bon dot. Y un bon dot será sempre un contrapés que no te igual per alleugerir la carga de la creu del matrimoni.

De modo qu' encare que per efecte de aquesta ensenyansa especial, los alumnos al llicenciarse, surtin uns advocats molt curts, basta y sobra que fassan un bon casament pera que pugan dir:—¿No hi guanyat aquest plet ab costas? Donchs ja 'n tinch prou per viure: que treballin els tontos.

Confesso que aquesta confiança de un estudiant que la sab molt llarga vá deleitarme extraordinariament, oferintse'm ab lo que 'm vá dir una nova manifestació de una tendencia molt en boga en aquest fi de sigle, consistent en arribar als

goigs del més descarnat materialisme, pel cami de las prácticas religiosas.

Aquest sistema que avants se practicava sols en certs establiments de caràcter catòlich, ha acabat per extendres posant fondas arrels en la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona.

Lo que allí passa té, no obstant, la séva rahó lògica y natural. La majoria de las eminencias que desempenyan las cátedras se distingeixen per molts conceptes.

Catedrátich hi ha que s' ha fet célebre únicament presidint academias catòlicas; algun altre s' ha immortalizat traduhint del francès un' obra alemana, y callant cuidadosament que no sab un borrall del idioma de Schiller: casi tots van fomentar temps enrera una campanya terrible contra un catedrátich que no era de la séva corda, fins á lograr deixar-lo sense alumnos y obligarlo á demanar lo traslado á un' altra Universitat.

Sent tan sabis y tan religiosos vostés creuran que no 'ls pot faltar ni un sol instant l' ausili de la Divina Providencia: y qu' en l' exercici de l' abogacia serán uns trunfos: que 'ls séus despatxos se veuran sempre molt concorreguts y que la competencia que farán als séus companys será per aquests pobres pipiolis sumament desastrosa. Calculin sino que las lleys que imposan á un mestre d' esgrima l' obligació de no poder desafiarse sino ab un altre professor, no regeixen pels advocats-catedrátichs, y per consegüent res mes fácil per ells que atrotinar als que no son mes que deixebles. Aixís s' ha de suposar que 'ls catedrátichs de Dret pagarán las primeras quotas de contribució, com las pagan els de Medicina qu' exerceixen... y aixó que 'ls catedrátichs de Medicina acostuman á ser uns impíos, uns descreguts, deixats de la mà de Déu.

Donchs si tal pensan, s' equivocan de mitj á mitj. Precisament cada any al reunir-se 'l gremi de advocats en junta pera fer lo judici de agravís hi compareixen catedrátichs qu' en nom propi y dels séus companys de claustre demanan pagar las últimas quotas. Tots ells confessan que no tenen feyna, que son advocats sense plets, que no guanyan ni per pagar la quota fixa ó sigui la destinada á cubrir lo cupo del Tresor.

A un d' ells varen dirli un dia:—Vaja, home, no pidoli, que ningú ignora que vosté ha heretat un despaig de primera.

—Es cert—va respondre—pero á las mévas mans el tal despaig s' ha tornat de última.

Sols lo decano Sr. Durán y Bas s' allana bonament á satisfer la primera quota. Entre 'ls séus companys no n' hi ha un altre siquiera que l' imiti. ¡Y son catedrátichs! ¡Y tenen al séu cárrech lo formació dels advocats del porvenir!...

Qui sab si parodiant al frare del *Romancero del Cid*, que ab tot y ser frare exclamava:

«Si non vencí reyes moros
engendré quien los venciera!»

dirán ells:

«Si non gané muchos pleitos
engendré quien los ganara!»

Que tot podria ser.

Aquest procedir incomprendible á primera vista, tal vegada obeheixi á motius molt poderosos y respectables.

Cert que la séva qualitat de Catedrátichs, hasta pel ben veure, 'ls obligaria en certa manera á figurar entre 'ls que pagan mes contribució; pero ¿qué 's diria de la séva humilitat evangélica si 's donavan aquest gust?

UN DILUVI... DE XAMPANY

¡Viva lo tranvía eléctrich
que l' inglés va preparant!...

Beguém á doxo qu' ell paga
y anémnos *electrisant*.

Lo gran qué, en aquests cassos, estriba en mortificar tot lo possible al orgull, y lo menos que 's puga á la butxaca.

¿Es, tal vegada, que treballant molt procuran fer veure que no tenen feyna? En tal cas dirían una mentida y cometerían una defraudació en perjudici dels companys que han de pagar la quota elevada, per compensar la suma qu' ells deixan de satisfer. ¡Y quins remordiments de consciencia per uns sants varóns tan escrupulosos!....

No: 'ls catedràtics no tenen feyna porque no volen tenirne. Sempre que se 'ls presenta algún client, se 'l treuben del davant, l' esquivan. De consultes no 'n volen y de plets menos. Y al obrar aixís se fundan precisament en la séva religiositat reconeguda, en lo séu acendrat catolicisme.

No hi ha un sol catedràtic de Dret que no sá-piga que 'ls advocats tenen tancadas las portas del paradís per disposició expressa del Altíssim. Unicament Sant Ibo, segóns la tradició—va lograr ficar-se al Cel gracias á una estratagema que deixá burlat al gloriós porter. Sant Pere desde llavors está degudament advertit, y sempre que un advocat solicita l' entrada, lo primer que fá es atrancar la porta.

Vels'hi aquí porque 'ls devotíssims Catedràtics de la facultat de Dret, (ab la escepció única del Sr. Durán y Bás, destinat per haver exercit la carrera á cremar en l' infern per tota una eternitat) vels'hi aquí repeteixo, porque, podent ser los primers dintre del gremi, se resignan á ser los últims.

El día que 's morin se farán ficar á la caixa 'ls butlletins de haver complert ab la parroquia y 'ls recibos de la contribució acreditatius de que sempre han pagat l' última quota, y armats ab tan preciosos documents li dirán á Sant Pere:

—Bons cristiáns hem sigut sempre y mals advocats també, com ho demostran aquests papers... Y si no 'us bastan probas documentals; ¡oh gloriós Sant Pere! feu lo favor de cridar á Sant Tomás de Aquino, nostre venerat patró, y ell responderá per nosaltres afiansant lo dret que tenim á figurar eternament entre las legions dels *benaventurats!*

P. DEL O.

¡¡¡JA MAY!!!

(Dedicat á M. A. O.)

Tornarán com en cada primavera,
en los jardins las flors á rebrotar,
y altre cop, llessamins, clavells y rosas
l' oreig perfumarán.

Pero aquellas qu' aymant jo t' ofería,
suspirant, ta hermosura al contemplar,
aquellas qu' aceptavas carinyosa....
eixas.... ¡no tornarán!

Tornarán de l' estiu las nits serenas,
ab esplendor los astres brillarán,
y altre cop, de l' amor presa en los llassos,
potser suspirarás;

pero aquellas tan bellas y poéticas
en que un amor etern nos vam jurar,
aquellas que van veure nostra ditxa....
eixas.... ¡no tornarán!

Tornarán de l' amor en tas orelles
las paraulas ardents á ressonar,
y tal volta 'l teu cor, aymant com antes,
potser despertará;

Pero ab tanta passió y ab tant deliri,
ab amor tan inmens com t' he estimat,
desenganyat, lo qu' es aixís, María,
¡ja may t' estimarán!

P. TORRABADILLA Y SEGURA.

¡NOU FESTAS!

Si 'l lector es un felís mortal d' aquells que cobran per mesos, potser ni siquiera s' hi ha enfundat; pero si té la *xiripa* de ser dels que cobran tants jornals com días de treball hi ha á la semana, de fixo que la cosa no li ha passat per alt.

En lo mes de Juny que vam inaugurar l' últim dissapte hi ha nou festas, ¡nou!.... Ni una més ni una menos.

Fassin lo compte y ho veurán: cinch diumenjes, lo dillúns de Pascua, *Corpus*, Sant Joan y Sant Pere; vejín si tot aixó sumat no dóna *nou festas*.... y diguinme després si d' un poble que *festeja* ab tanta freqüencia 'n pot surtir gran cosa de bo.

¿Quí las ha inventadas tantas festas? ¿quí 'n té la culpa de que per vintiún días de feyna haja d' havern'hi nou de descáns?

L' iglesia no pot ser: massa sab ella que la ociositat es la mare de tots los vicis.

Los moralistas, menos: ells son los que han descubert alló de que 'l treball es la primera virtud. *Labor prima virtus*.

Los governs tampoch poden serho: á las autoritats los convé més que la gent treballi que no que 's passeji, perque apart de que passejant se malmeten los empedrats d' un modo sensible, succeheix que quí no té res que fer lo gat pentina y devegadas, á falta de gat, lo poble s' entreté en pentinar lo govern.

Y donchs ¿d' ahónt han surtit aquestas festas? ¿per quín cúmulo de circunstancias ens trobém ab que en un sol mes n' hi ha nou?

No ho sabém; y no solzament no ho sabém, sino que fins sospito que no hi ha ningú que tingui ganas d' averiguarho.

A horas d' ara—d' aixó n' estich convensut—trobarém moltas y moltas personas que 's lamentan d' aquesta inundació de días festius.

—¡Nou festas en un sol mes!—dirán probablemente:—de trenta días, no més vintiún de treball.... ¡Aixó es inconcebible, imposible, inaguantable....—

Y no obstant, fem la proba en sentit contrari, y veurém lo que passa.

Procurém que 'l rey, ó 'l bisbe ó una d' aquestas personas que tenen veu y mando 's penetri del malestar que tantas festas ocasionan y publiqui una disposició que digui:

—«En vista dels excessius días de descáns que en lo present Juny resultan, se 'n aboleixen quatre, quedant únicament días festius los cinch diumenjes que per dret natural li corresponen.»—

¡Lo cas que 'n farà la gent d' un' ordre semblant!

—¡Ara hi corrém á obehirlo!—exclamará tothom:—¡Sería bonich que las autoritats haguessin de ficarse en suprimir días de festa y aumentar los de treball! ¿Lo calendari, no diu que n' hi ha nou? Donchs si hi son, senyal que han de serhi.

Y á pesar de lo que 'ls poders superiors manin, á pesar de tots los bandos y decretos, la gent farà festa y 's posará camisa planxada y se 'n anirá á lluhir lo garbo per aquestos mons de Deu.

¡Es tan seductora l' idea de descansar, encare que un hom no 's trobi cansat! Es tan bonich l' anar á passeig ab la roba bona y las sabatas lluhentas!

¿Quants son los que *realment* protestarán contra 'ls nou días festius del actual mes de Juny?

Quatre personas malhumoradas y sense representació social:

La mare que pensa que aquestos nou días, en compte de tenir la quitxalla á estudi, haurá d' aguantarla á casa y sufrir las sévas diabluras y despenjar los espolsadors cada cinch minuts.

L' aprenent de primer any que cada festa 's queda tancat á la botiga, per evitar que 'ls lladres hi entrin y obrir la porta als dependents que venen de divertir-se.

Lo municipal que sab per experiencia que 'ls días de feyna no hi ha tants mals de cap ni compromisos.

Y un que altre pare de familia que té 'l vici lleig de contar, y contant, contant troba que tantas festas més representan tants pans menos.

Aquestos son los que tal vegada 's lamentarán de bona fé dels nou días festius del mes de Juny.

Pero contra 'l vot negatíu d' ells ¡quántas opinions favorables trobarém! ¡quántos cors que palpitan d' entusiasme pensant ab lo mes que ara hem comensat!

Los empresaris de teatros, que ab la perspectiva de las nou festas exclaman:

—¡Divuyt plens!

Las societats de tranvías que, notant l' afició que s' ha despertat á anar en carruatje, murmuran:

—¡Quíns ingressos se 'ns preparan!

Los amos dels frontons, que diuen:

—¡Quinas entradassas ens venen!

Las empresas dels toros, que pensan:

—¡Cada tarde ompliré la plassa!

Y la noya soltera, que somía desperta:

—¡A veure si surtint cada festa logro pescar un promés!....—

Tots aquestos celebran la constelació de festas d' aquest mes y encare potser anyadeixen:

—¡Nou festas!.... Aixó va bé. ¡Llástima com no ho es cada dia!

Sí; molta llástima, perque festa vol dir expansió, alegría, saragata; pero si cada dia 's *descansa* y la gent no treballa y no guanya quartos ¿de qué farà mánegas després?

Sense diners ¿cóm pujará al tranvía?
¿Cóm anirá al teatro, al frontón, als toros?
¿Cóm se casará?

Lo sucre es mes agradable que la sal; pero l' excés de dolzor embafa... y fa cuchs.

La festa es mes bonica y apetitosa que 'l dia laborable; pero nou festas en trenta dias me sembla que també han d' embafar y fer, sino cuchs, sangoneras.

Un poeta ho deya en forma d' epígrama:

Lo Juny es un mes joliu,
alegre, de bona pasta,
pero aquest any ens aplasta
perque 'ns surt massa festiu.

Convindria que 'ls fabricants de calendaris s' hi fixessin y que un' altra vegada que 's presentés un Juny aixís li tallessin un xich las alas... y las festas.

A. MARCH.

LO MON PER UN FORAT

Aquest es lo títul que porta la nova obreta que acaba de publicar lo popular escriptor C. Gumá, y que tan excelent éxit está obtenint.

¿De qué tracta *Lo mon per un forat*? Creyém que la millor manera de ferho entendre als nostres lectors es copiar lo prólech que va al davant de l'

obra. Es un diálech escrit ab molta soltura, que pinta maravellosament la intenció del autor. Diu aixís:

—¡Oncle!

—¡Nebot!

—¿Com ho passa?

—Tirant; lo que 's fa avuy dia.

Pero, digas, ¿qui t' envia?

¿per qué has vingut á ciutat?

—¡Ay! Baixo per una cosa

tan estupenda, tan rara

qu' estich per creure que 'l pare

aquest cop se m' ha rifat.

—Explicat, que 'l téu exordi

t' asseguro que m' intriga.

—Li prego que no se 'n riga

y m' escolti ab atenció.

—Parla sense circumloquis,

que ma boca será muda.

—Pues de la meva vinguda

aquí va la explicació.

Vel'li aquí que l' altre dia,

tot dinant, me diu lo pare:

—¿Sabs, minyó, que ara com ara,

»ja casi ets major d' edat?»

—¿Qué vol dir?»—«Que ha arribat l' hora

»d' enjegar la llana á dida

»y mirar lo qu' es la vida

»ab tota formalitat.»

—«No l' entench.»—«¡Ja m' ho figuro!

»Per xó, perque tinch conciencia

»de la cándida ignocencia

»en que 't trobas actualment,

»es perque crech necessari

LA CORRIDA DE TOROS DE BENEFICENCIA

LOS QUATRE MATADORS

(A última hora, á causa d' un accident desgraciad, lo Gallito ha sigut sustituhit per Lesaca.)

que algú, práctic en l' article,
 > dongui un barnís *fi de sigle*
 > al teu pobre enteniment.
 > Tu marxas bé de gramática,
 > sabs botànica y poética,
 > estás fort en aritmética
 > y parlas com un lletrat;
 > tens casi tots los adornos
 > que avuy la educació imposa,
 > pero 't fá falta una cosa:
 > veure 'l mon per un forat.

—¿Aixó va dirte ton pare?
 —Aixó; y com ell no tolera
 que quedin may enderrera
 las resolucions que pren,
 aquest matí á corre-cuyta
 m' ha fet guarnir l' equipatge,
 m' ha entregat diner pel viatge
 y anda, desseguida al tren.
 Aquí té l' únich objecte
 pel qual vinch á Barcelona;
 las ordres que 'l pare 'm dona
 fil per randa aquestas son.
 ¿Es broma? ¿M' ho ha dit serio?
 Vosté es qui ha d' acompanyarme....
 ¿Vol fé 'l favor d' ensenyarme
 lo forat per veure 'l mon?
 —La excursió es dificultosa,
 pero, volguenho ton pare,
 podém anarhi desde ara.
 ¿Estás resolt á tot?

—Sí.
 —Donchs ¡arriba! No 't sofoquis,
 no t' extranyis, no 't marejis
 y vejis tú lo que vejis,
 mira y calla. Vina ab mi.

¿Ahont van després d' aixó lo nebot y l' oncle?
 A fer lo que diu lo titul: á veure 'l mon per un
 forat.

Y que 'l veuhen de veras y per tots istils, ho
 pot comprobar lo lector que 'ls segueixi en la séva
 excursió, que, com ja poden suposar, es tan ins-
 tructiva com entretinguda.

La nova obreta va ilustrada ab dibuixos del ce-
 lebrat artista M. Moliné y val de debó 'ls dos rals
 que costa.

Me permeto aconsellarlos que la llegeixin, per
 dos motius: primer, porque llegintla passarán agra-
 dablement l' estona. Segón, porque en lo succes-
 siu ningú puga dirlos qu' encare no han vist may
 lo mon per un forat.

X. X. X.

L' ÚLTIM INVENT

(D' actualitat)

¿No 'ls han vist? Son dos tipos que 's passejan
 Rambla amunt, Rambla avall; tots dos son guetos.
 De tothom ells atrauhen las miradas
 inclús (ves si es estrany) del *bello-sexo*.

Ab barret de copalta, traje negre
 de levita y fumant sempre *vegueros*;
 portant al mitj del pit y á n' á l' esquena
 un *epitaf* imprés y á sota un sello.

No diuhen ré á ningú; ab tota la calma
 se passejan igual que dos burgesos,
 y si algú 'ls dirigeix una paraula
 ni que siga un insult l' aguantan serios.

Qui 'ls veu al primer cop, per contemplarlos
 s' atura ab atenció, no pot de menos,
 cregut que tal vegada son dos ximplés
 ó dos enterra-morts ó dos *loqueros*.

Mes ¡oh!, poble ignorant, que no sabs veure
 lo gran significat d' aquests dos.... *memos!*

PINTORS ILUSTRES

M. PLÁ RUBIO

Autor del quadro ¡A la guerra!

¡aixó es l' últim invent! (?) Ells representan....
 l' anunci d' una casa de sombreros!

J. STARAMSA.

A CAL ÓPTICH

- Bon día tingui.
 —Deu lo quart. ¿Que se li ofereix?
 —Volía unas ulleras que siguin bonas y que no 's tren-
 quin.
 —¿Las vol pels ulls de la cara?
 —No, pels del pont del meu poble.
 —Home, dispensi, es una pregunta de costúm.
 —Oh, vostés se pensan que 'ls que som de fora no ente-
 ném las indirectas!
 —Res d' aixó.... Miri aquí te unas ulleras capassas de
 tornar la vista á un cego.
 —Veyam, déiximelas posar.... Me sembla que hi veig
 mes de lluny que de prop.
 —¡Oh, donchs vosté es miope!
 —No senyor que soch ampurdanés.
 —No m' enten. Ja veurá, n' hi trauré unas d' especials
 per la seva vista....
 Tingui, ab aquestas hi podrá llegir tan natural com un
 jove de vint anys.
 —¡A veure!.... Sí, veig lletras, ratllas y punts; pero no
 hu acabo d' entendre.
 —Donchs miri, aquestas que jo porto son iguals, hi lle-
 geixo perfectament.
 —¡Perqué vosté sab de lletra!
 —Ara si que m' ha agafat. Pero, aném á un' altra proba.
 ¿Veu aquesta pesseta, veritat que sembla de dugas?
 —¡Sí! ¡La veig més grossa que las otras!
 —(¡Babau, está clar com qu' es de dos!)
 —¿Y escolti, aquests vidres no 's trencan may, y sempre
 tenen lo mateix augment?
 —Miri si son forts, que de la mateixa classe 'n fan clara-
 hoyas, y tenen una potencia tal, que vosté qu' es pagés
 hasta hi veurá creixe 'ls sembrats.
 —Bueno, ara diguim l' últim preu.
 —L' últim, l' últim son vuit pessetas.

—¡No m'enganyí! y miri, si se'm trencan, no n' hi compraré may més cap.

—Al contrari, vol dir si no se li trencan que no me 'n compraré més!

Ja m'enten vosté. Tingui. Tot lo que 'm demana.....

—Escolti... miri que no 'm dona mes que quatre pessetas!

—¡Ara veji! M' havia fixat qu' eran quatre pessas de dos pessetas!

—Y jo sinó per 'l palp no me 'n haguera adonat.

¡Son tant bonas aquestas ulleras!!

M. STARRÉS.

La temporada comensa ab gran animació y ab punts y ribets de competencia.

Competencia entre 'l teatro *Lirich* y *Novedats*, en los quals s' ha donat lo cas de representarse una obra la mateixa nit: competencia entre 'l *Jardi espanyol* y 'l teatro *Gran Via* ahont pelan las sarsueletas curtas á ralet l' entrada.

—Vagin venint, senyors, vagin venint—sembla que diguin los anuncis dels diaris y 'ls més llampants fixats en totas las cantonadas.

En Vico comensa dissapte en l' *Eldorado*. Al *Tivoli* hi treballa la companyia de sarsuela gran y d' ópera espanyola. Al *Circo equestre* 'ls debuts se succeheixen casi diariament. De manera que qui avuy no 's diverteix es per culpa séva, per falta d' humor... ó de rals, y no per carencia d' elements apropósit per alentar totas las aficions y donar gust á tots els gustós.

Y ara posém fi á aquest lleuger prelude y aném per parts.

LIRICH

Vá inaugurarse ab *Mariana*. La Cobefia imposada del séu paper de primera dama á las ordres de 'n Mario, se veu qu' estudia y que s' esmera tot lo que pot en ferse aplaudir. A n' en Thuillier que li dona la réplica ja 'l coneixiam. Es l' actor fervorós y apassionat de sempre.

En la representació de *La loca de la casa*, en Donato Jimenez ha substituït al Sr. Cepillo que desertá de la companyia Mario. Es lo Sr. Jimenez lo que se 'n diu un barba en tota lo extensió de la paraula y ha trobat la manera de acomodar lo tipo de *Pepet* á la séva tessitura.

En Mario s' ha vist obligat á reformar rápidamente la companyia, sent de creure que 'ls nous elements que d' ella forman part adquiriran en breu aquella homogeneïtat que ha sigut sempre la nota característica de la *troupe* que conta aquí á Barcelona numerosas simpatias.

La comedia *Servicio obligatorio*, que 'ns doná á conèixer per primera vegada la companyia de la Tubau, tingué 'l dimars un desempenyo esmerat, provocant ab los séus existes y situacions cómicas las riattas del públich.

TIVOLI

Tant *Marina* com *La Tempestad* han sigut dos éxits veraders que ha de apuntarse la notable companyia de sarsuela, de la qual forman part artistas de mérit reconegut, com la tiple Montilla, lo tenor Alcántara, lo barítono Carbonell y 'l baix Visconti.

Tots ells varen recullir merescuts aplausos.

Pero 'l verdader interés de la campanya estriba en las obras novas que han de posarse en escena, comensant per *Mujer y reina* que obrí la marxa ahir dijous, motiu pel qual me veig obligat á aplassar lo donarne compte fins á la semana próxima.

NOVEDATS

La Guerrero ha guanyat, encare que ab poch esforços, una victoria, desde 'l moment que 'l públich de Barcelona l' aprecia de veras. Ab *El desdén con el desdén* va debutar recitant l' obra ab exquisit primor, no sols ella sino 'l seu *partenaire* Sr. Diaz de Mendoza, un noble autèntich qu' exerceix de actor. Gran curiositat hi havia per conèixe'l, y desde 'l primer moment va revelar qu' era un deixeble aventatjat de 'n Rafel Calvo. No té en lo dir la brillantés

del seu mestre; pero tampoch adoleix de las sevas exageracions. Recita ab sobrietat y correcció, donant á la frase son just valor prosódich. Lo únich qu' encare no li hem sabut descubrir es l' identificació íntima ab los personatjes que interpreta. Fins ara dona mes importancia á la música que á la plástica. Pero es jove, demostra una bona voluntat inagotable, posseheix innegables facultats, y ab lo temps y l' estudi tot anirá venint.

L' obra de Moreto sigué presentada ab gran riquesa de trajos copiats, segons s' assegura, de quadros d' época existents en lo Museo nacional. La copia será fidel; pero 'ls entesos en indumentaria sostenen que no tots aquells trajos pertanyen á una época mateixa: desde Felip II á Felip IV hi ha mostrars variadas de modas que abarcan casi una centuria é influencias visibles de las modas francesas.

En *Mariana*, tant la Guerrero com lo Sr. Diaz de Mendoza varen lluirse donant á sos papers un carácter apassionat y vigorós, apropiat á la índole de l' obra y molt del gust de una gran part dels espectadors.

En *La segunda dama duende*, la Guerrero va ferse admirar cantant una cansó gallega.

La companyia en conjunt es bastant equilibrada, y á mes dels dos artistas citats se distingeix lo graciós Sr. Diaz, l' actor Sr. Corsi y la dama Sra. Valdivia.

Tot fa esperar, donchs, que realisarà una campanya brillant y fructuosa.

CATALUNYA

Expremut, y agotat lo repertori de las sarsuelas xicas, s' encarrega de treure 'l baf de «No cantes más la *Africana*,» y de «¿Donde vás con mantón de Manila?» l' eminent actor Sr. Vico, que comensa las sévas funcions demá dissapte.

Segons los anuncis se proposa estrenar algunas obras á fi de imprimir als espectacles l' atractiu de la novetat.

GRANVIA

La companyia Lasantas ha sigut molt ben rebuda, contentantse fins ara las funcions per plens. Y de aplausos á la Sra. Cubas no 'n vulguin mes.

Los aficionados á divertirse baratet no poden desitjar més. Quatre sarsueletas per un ral: surten á una mica mes de sis céntims cada una.

Ni las taronjas en l' época en que ván mes barato.

JARDI ESPANYOL

Lo mateix exactament pot dirse de aquest local, que 's regeix també per la tarifa mínima. Un ralet y sarsueletas castellanas y catalanas á tot drap. A veure si la sarsueleta catalana que tingué durant molts anys lo séu camp d' acció en lo Tivoli logra ressucitar.

Entre las obras estrenadas s' hi conta *Lo somni de la innocencia*, del Sr. Colomer que compleix lo séu objecte de fer riure un rato. Entre las que 's preparan á l' hora en qu' escrich aquestas ratillas hi ha la titulada: *Entre armats y congregants* dels Srs. Carcassó y Pellicer.

CIRCO EQUESTRE

Entre 'ls debuts efectuats aquests últims días, sobresurt el del tirador Martin que allá un posa l' ull coloca la bala.

Lo públich aficionat á las emocionis trobará en los exercicis pasmosos de aquest tirador famós, un motiu sobrat per cultivarlas.

N. N. N.

LO GOMÓS

Vestit á l' última moda,
gastant lentes y mangala,
de conquistador fent gala
y enjogassat com un gos,
veuréu un tipo qu' encare
no ha sortit de la lactancia
y que 'l mon, per sa elegancia
li dona 'l nom de «gomós».

Ell freqüenta las tertulias
lo frontón y las carreras
fent lo burro horas enteras,
en qual art no té rival,
passa en cafés y teatros

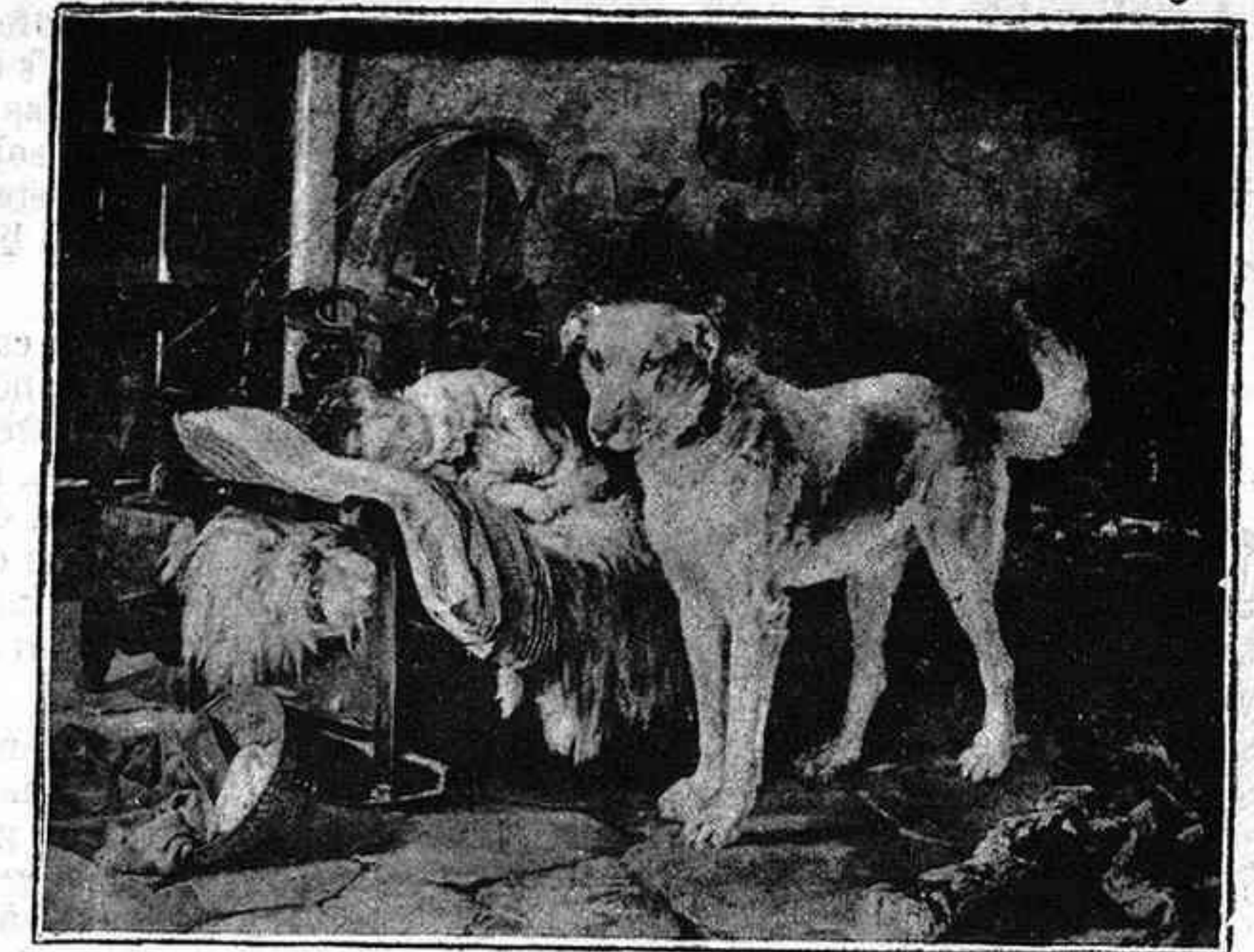
MADRID.—EXPOSICIÓN DE BELLAS ARTS

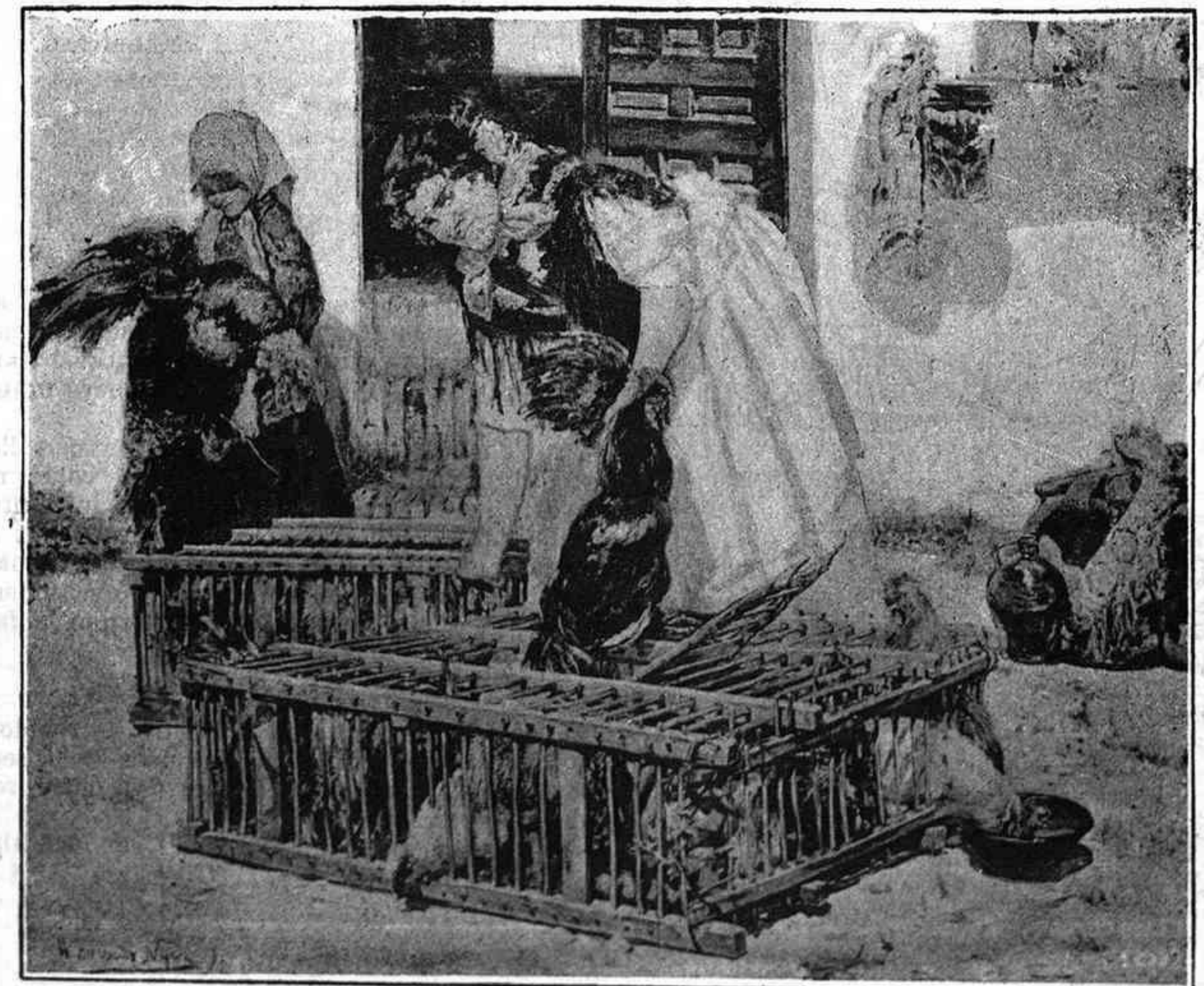
¡A LA GUERRA!—Quadro de M. Plá Rubio.

CIGARRERAS SEVILLANAS —Quadro de E. Paternina.

LOS DOS AMIGOS.—Quadro de Garnelo.

LEVANTAR EL GALLO.—Quadro de M. Hernández Nájera.

(vastíssims camps de batalla)
y altres llocs que l' autor calla
per respecte á la moral.

En lo xanfrá de ca 'n Llibre
cada vespre fá parada
y ab altres de sa collada
interceptan aquell punt;
sent causa distintas voltas
qu' emboscat algun ratero
pesqui 'l rellotje ab salero
á qualsevol transeunt.

LA SENMANA TERRIBLE

Crims, desgracias atropellos...
Si dura aquesta tongada,
Barcelona va á quedar
totalment deshabitada.

Las festas ab las floristas
molts dematins passa 'l rato
buscant capullos barato
per adornarse 'l jaqué;
y quant los té á preu de fábrica
ab molta barra 'ls rumbeja
y satisfet se passeja
tot bellugant lo cendré.

Durant l' octava de Corpus
tot anant seguint la ruta
de las professons, disfruta
alló que 's diu, á desdir;
tirant á las senyoretas
grapats, sobre de sa testa,
de paperets y gines'a
fentse un bon fart.... de glatir.

Lo seu cor es una mànega
com las que ara están de moda
que lo mateix s' acomoda
dintre, un bras prim ó groixut;
son amor, desde la raspa
á la qu' es de nobles filla,
(á lo menos de boquilla)
tot ho té recorregut.

Ell entén en la política,
én arts, en literatura;
ell sab los graus de cultura
que té la gent d' abdós mons,
y de gramática.... parda
en un centre aristocrátich
ab orgull de catedrátich
acostuma á dar lliçons.

Ell sab aná en bicicleta
y pren part en las regatas;
també sab tirar bravatas
qu' es un trumfo per montar;
sab los moviments de Borsa
y 'ls que quedan rics ó pobres;
tot ho sab, tot, tot, de sobras
tot ho sab, menys treballar.

J. SALLEUTAG.

Lo tinent d' arcalde D. Bernardí Martorell, ab
tot y trobarnos en temps de veda, ha surtit á cas-
sar y ha agatat un cunillet, que pasturava tran-
quilament pels sembrats y pels herbeys muni-
cipals.

Y no 's pensin que 's tracti de un inexpert llo-
rigó tot just sortit del cau per primera volta; no
senyors la pessa cassada, (ibona pessa!) té 'l títul
de advocat, ha sigut tinent d' arcalde durant la
situació sagastina y formava part encare actual-
ment de no se quantas comissions, precisament
aquellas en que hi ha mes feyna y en que 's fan
mes gastos.

**

Advocats'hi ha hagut sempre entre 'ls regidors
que 's pirran per pronunciar discursos en las ses-
sions públicas, fent exclamar mes de quatre ve-
gadas als espectadors:

—Miréu com tiran prospectes del séu despaig!

L' ABOLICIÓ DEL HIPODROMO

¡Ploréu de ferm y de fort,
delicadas classes altas!

¡Aquí dona fi l' *Sport!*
(*Perdonad sus muchas faltas.*)

Pero per lo vist n' hi ha d' altres qu' exerceixen la carrera en un' altra forma mes productiva encare que menos ruidosa, ó siga assessorant als contractistas, estudiant los expedients y procurant l' aprobació de comptes. Tenen dos naturalesas: com á regidors, procuran estudiar los assumptos que interessan als particulars, y com á advocats, presentan el compte.

Dos comptes de aquesta naturalesa han sigut copats pel Sr. Martorell, l' un de 100 y l' altre de 200 pessetas.

Y 'ls que segueixen ab algún interés els misteris de goig y de dolor, molts pochs de gloria, de la Casa gran, s' han quedat ab un pam de boca oberta.

Alguns periódichs s' han ocupat ja del assumpto, y nosaltres, per no ser menos qu' ells, doném aquest petit anticipo, á reserva de ampliarlo un altre dia ab las consideracions que 'l cas ens inspira.

Lo que no ha dit encare cap periódich es lo nom del aprofitat ex-tinent d' arcalde, objecte de aquesta grave denuncia. Nosaltres per avuy guardarem també la reserva, per mes que vá xocarnos la frasse de un subjecte que dintre de la Casa Gran sab ahont dorm el dimoni, 'l qual deya a propòsit del gatuperí:

—Vaja, que aquest mestre, si no li arriban á tallar las alas s' hauría fet *rich*.

Sent de advertir que recalcava molt l' última paraula.

Lo Sr. Bonet del *Diluvi s'* ha prés pel séu compte 'l dirigirnos una serie de piropos que volen ser maliciosos y resultan ignocents á propòsit de la nostra opinió sobre las intencions del inglés del tranvia.

Si 'l Sr. Bonet regira la colecció del séu diari trobará de segur la campanya desesperada que vá fer contra l' establiment del tranvia de Barcelona á Gracia quan se tractá de instalcarlo en las condicions en que ha vingut funcionant fins ara. Bé es veritat que 'l concessionari Sr. Soujol no era home per invitar als companys de redacció del senyor Bonet á fer una passejada per Fransa é Italia, pagant ell com ho ha fet l' inglés, quan ha tractat d' *electrisarlos*.

Per lo demés no 'ns extranyan ni 'ls entussiasmes *eléctrichs*, ni las xansas ignocents del senyor Bonet, desde 'l moment que hi ha qui suposa qu' ell també, en sa calitat de gerent del Ferro-carril de Manresa á Berga, te 'l propòsit d' establir en aquella línea la tracció eléctrica, ab l' idea de veure si evita que las galeras y 'ls carromatos fassin á n' aquell carril una competencia ruinosa, com la que li venen fent, sobre tot desde que 'l Sr. Bonet desempunya la gerencia.

Algún dia parlarém de lo que passa en aquella

AL SENYOR ALCALDE MAJOR

La plassa de Catalunya
ara sí que 's va á arreglar:
per inaugurar las obras
ja hi han fet un colomar.

desgraciada línia causa de la ruina de un gran número de accionistas desventurats y que no sería extrany que ab el temps se convertís en una segona edició de *La Salvadora*.

Per lo tant Sr. Bonet, ja pot anar rihent que «bien rirá qui rirá le dernier» com diria 'l seu gran amich l' Insensat ab lo V.º B.º del seu gran director l' hereu del Sr. Gasull y xuclador dels carmetlos del carrer de Avinyó.

Si fins ara hem fet un *ambo* diluviá, res ens ha de ser més fácll que fer un *terno*.

Que tot anirá venint *si no se 'ns trenca la vara*, com diuhen los carreters que fan la competència al ferrocarril de Berga.

Una frase del Sr. Travé, en una de las últimas sessions del Ajuntament:

—El censo electoral, hoy, es una mentira.

Pensament de algún regidor:

—Una mentida será 'l cens electoral; pero, en cambi, que aquí s' hi está molt bé, es una gran veritat.

Un periódich satírich titulat *La Escoba* ha comensat á veure la llum pública, y encare que prescindeix expressament de saludar á la premsa pe-

riódica, no podém prescindir nosaltres de donar compte de la seva aparició.

Y ho farém trasladant una petita mostra dels cops d' escombra que reparteix á tort y á dret.

Serveixi pel cas, la següent:

«Se dice que se vá á aumentar la guardia-civil á Barcelona.—Falta hacia.—Sobre todo le recomendamos unos baños que hay en la Barceloneta, como quien mira hacia Oriente.

«Que hay un bandido que de todos los muertos saca partido.»

L' Ajuntament de Tarragona associantse al dol que ha produhit la mort de D. Joseph Ixart y Moragas, ha acordat colocar una lápida á la casa ahont vá neixer l' ilustre escriptor, donar lo nom de Ixart á un carrer de la ciutat é inaugurar finalment en las próximas festas de Santa Tecla una galería de tarraconenses ilustres ab la colocació del seu retrato en la Casa Consistorial.

Tot aixó 's mereix la personalitat eminent que acaban de perdre las lletras espanyolas.

La ciutat de Tarragona al honrar á son fill predilecte s' honra á sí mateixa.

Se parla de fer algunas obras de reforma en la fatxada de la Catedral, que no fa pas molt temps que va ser cons-

truhida á expensas de D. Manuel Girona.

¡Quí li havia de dir al acaudalat capitalista que tan aviat li tacarian la seva obra!...

Obra barata y mesquina que ha vingut á demostrar la rahó de aquell adagi:

—Sempre lo barato es car.

Aquest any, á mes dels gegants, anirán á la professó de Corpus quatre nanos.

—¿Per qué hi tenen de anar nanos, á veure, per qué?—preguntava un amich de las economías.

Y un dels de l' olla va respóndreli:

—Home, per cridar l' atenció del públich.

—Sent aixís—replicá 'l primer—millor sería passejar á aquell regidor tan tranquil al qual se li ha descubert alló dels comptes.

Y es veritat: recorrent lo curs de la professó colocat entre mitj de las trampas, faria molta patxoca y l' atenció del públich arribaria al últim grau.

El *Fomento de la cría caballar* al últim ha decidit plegá 'l ram, rescindint la contracta de arrendament dels terrenos sobre 'ls quals está construhit l' hipódromo.

De manera que la nostra *ayga-li fa* no ha lograt arrelar á Barcelona la seva diversió favorita, á pesar de las subvencions que rebia per las carreras de las corporacions populars.

Ab l' Hipódromo desapareixerán dos convencions: la de creure que ab las carreras se fomentava la cria caballar.

Y la de figurarse 'ls que hi anavan, que 's divertian.

¡Quins sombrerassos usan ara las senyoras!... ¿No 'ls han vistos? Alts, amples, colossals, carregats de botánica, son verdaders jardins ambulants de flors de drap.

Estich segur que si á las que 'ls portan se 'ls imposés per obligació ó per penitencia, 's negarian á carregar ab ells.

Pero ho mana la moda, las modistas els imposan, y es necessari obehir sense replicar. Los decrets de la moda no admeten apelació.

Y ara un epigrama.

Ell:

—Adeu carona de gloria,
torment dels homes.... salerol!...

Ella:

—Uy!... No 'm tiri mes floretas,
ja 'n porto prou al sombrero.

Un subjecte que s' ha distingit sempre pel séu egoisme deya á un seu contertuli de café:

—¿Sabs que son aquests cambis bruscos de temperatura? Uns espatlla-cossoz. Fa por veure la gent que 's mor'.

—Es cert; pero may menos, mentres no 'ns morim nosaltres dos.

—Ab menos me contento... ¡Mentres no 'm mori jo...

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.^a XARADA.—*A-ma-deu.*
- 2.^a ANAGRAMA.—*Cop —Poc.—Cop.*
- 3.^a LOGOGRIFO NUMÉRIC.—*Faustino.*
- 4.^a TRENCA-CLOSCAS.—*Lo collaret de perlas.*
- 5.^a TERS DE SÍLABAS.—
VALL CAR CA
CAR DO NA
CA NA RI
- 6.^a GEROGLIFICH—*Com mes nesprés mes nespras.*

TRENCA-CAPS

XARADA

Nota musical *ma prima*,
article neutre *segona*,
tersa no vol dir *tercera*,
y *Total* un nom de dona.

UN A. F. D' ASE.

ENDAVINALLA

Soch molt blanch y soch molt negre,
soch molt graa y soch molt xich,
soch molt pobre y soch molt rich
poso trist y poso alegre:

tinch marges y no soch riu;
tinch carácter, corro 'l poble:
tinch títul y no soch noble...
Au, ¿quí soch ja qu' ets tan viu?

J. CORAL.

TRENCA-CLOSCAS

ROCH AMED

CALAF

Formar ab aquestas llettras lo títul de un drama catalá
TONET BRUFAU.

NOTAS TAURINAS

Conducció dels toros.

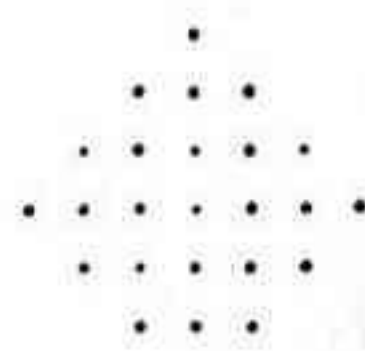
Un toro rebelde.

COPA NUMÉRICA

4	3	4	5	4	8	6	7	10	8	10.	—Nom de dona.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	>	>	
6	7	6	4	8	10	8	9	10	>	>		
5	10	7	3	2	8	9	10	>	>			
5	4	3	7	1	7	10	>	>				
10	8	9	5	4	10	>	>					
3	10	5	6	4	>	>						
8	4	2	6	>	>							
7	8	4	6	>	>							
7	6	7	9	5	10	>	>					
5	2	9	4	6	7	8	9	10	>	>		

NITU DE TARRAGONA.

ROMBO

Primera ratlla vertical y horisontal, consonant.—Segona: animal.—Tercera: Utensili per las bestias.—Quarta: general espanyol.—Quinta: qualitat dels objectes que no 's doblegan.—Sexta: joya.—Séptima: vocal.

GALÁN PER TOT.

GEROGLIFICH

X
VE

U

I

PERE CARRERAS.

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

NOTAS TALLERAS

LES MODELS
DEL SIGLE XIX

1863

1864

1864

1865

1865

1866

1866

1867

1867

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu - Apartat, número 2

COLECCIÓN DIAMANTE

ACABAN DE SALIR Á LUZ

Tomo 23

GRITOS DEL ALMA

por TEODORO GUERRERO

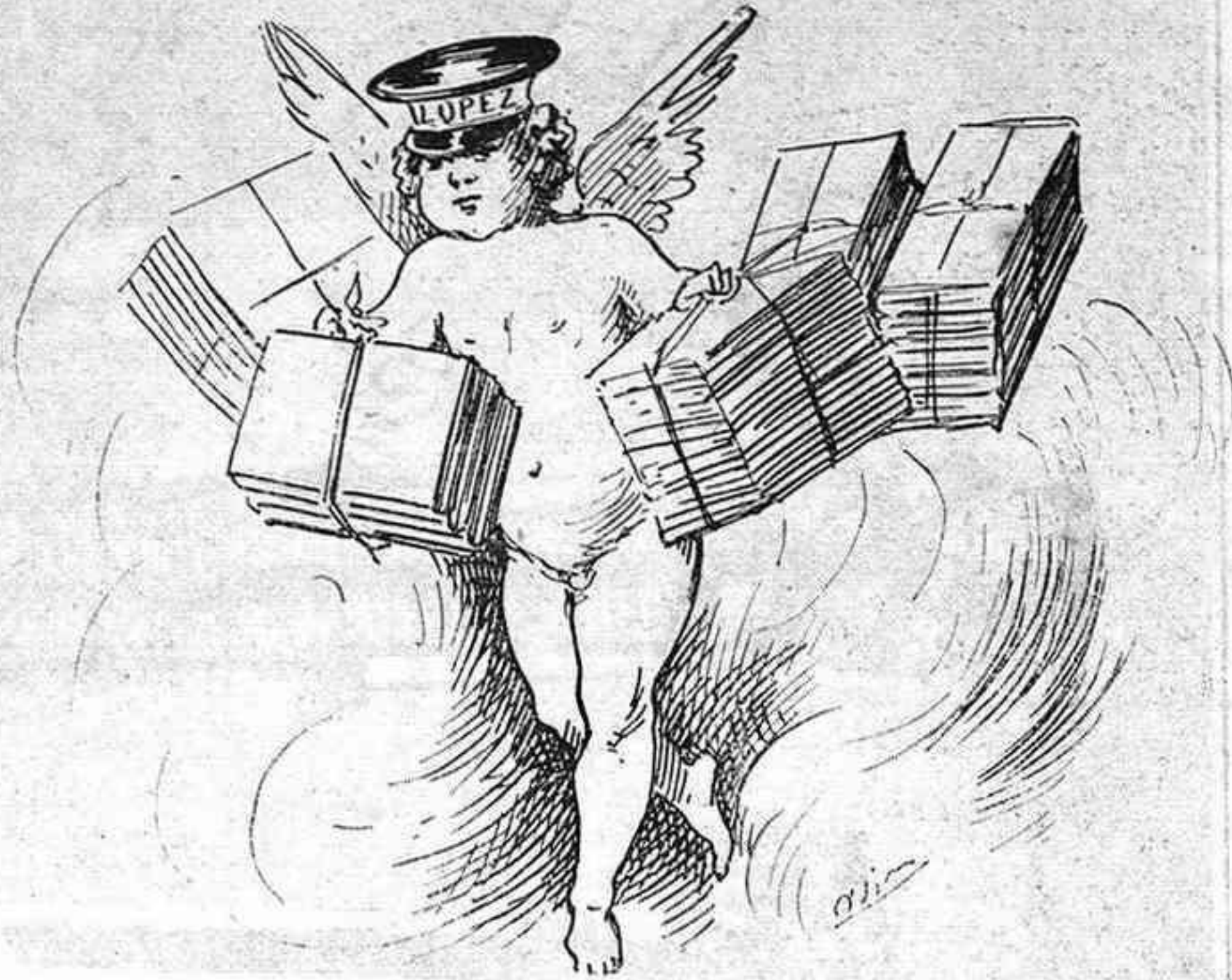
Tomo 24

ROMANCES Y OTROS EXCESOS

por TOMÁS LUCEÑO

2 reales cada tomo

encuadrados
con una preciosa cubierta al cromo

¡A LOS TOROS!

Album que contiene 28 preciosas acuarelas originales del reputado pintor DANIEL PEREA, tamaño en folio, elegante encuadración. Precio 20 pesetas.

FRANCISCO TUSQUETS

EL PADRE NUESTRO

(HISTORIA MUNDANA) Ilustraciones de Eriz
1 tomo 4.º tela 5 pesetas, á la rústica 4 pesetas.

JUAN SALCEDO

CUENTOS MILITARES

Dibujos de Pícolo 1 tomo 8.º 3 pesetas.

José Anselmo Clavé

FLORES DE ESTIO

— POESÍAS —

1 tomo 8.º mayor encuadrado en tela 4 pesetas.

Emili Vilanova

LA VIUDA

SAINETE EN UN ACTE Y DOS QUADROS

Dibujos de MOLINÉ Preu 1 pesseta.

ORO MOLIDO

COGIDO AL VUELO, por RAFAEL MARÍA LIERN.
1 tomo 8.º Precio 2 pesetas

Obra nova ❖ Obra nova ❖ Obra nova

LO MON

PER UN FORAT

HUMORADA EN VERS

PER

C. GUMÁ

ILUSTRADA AB DIBUIXOS DE M. Moliné

¡DOS ralets!

Se ven á can López, en los kioscos y per tot arreu.

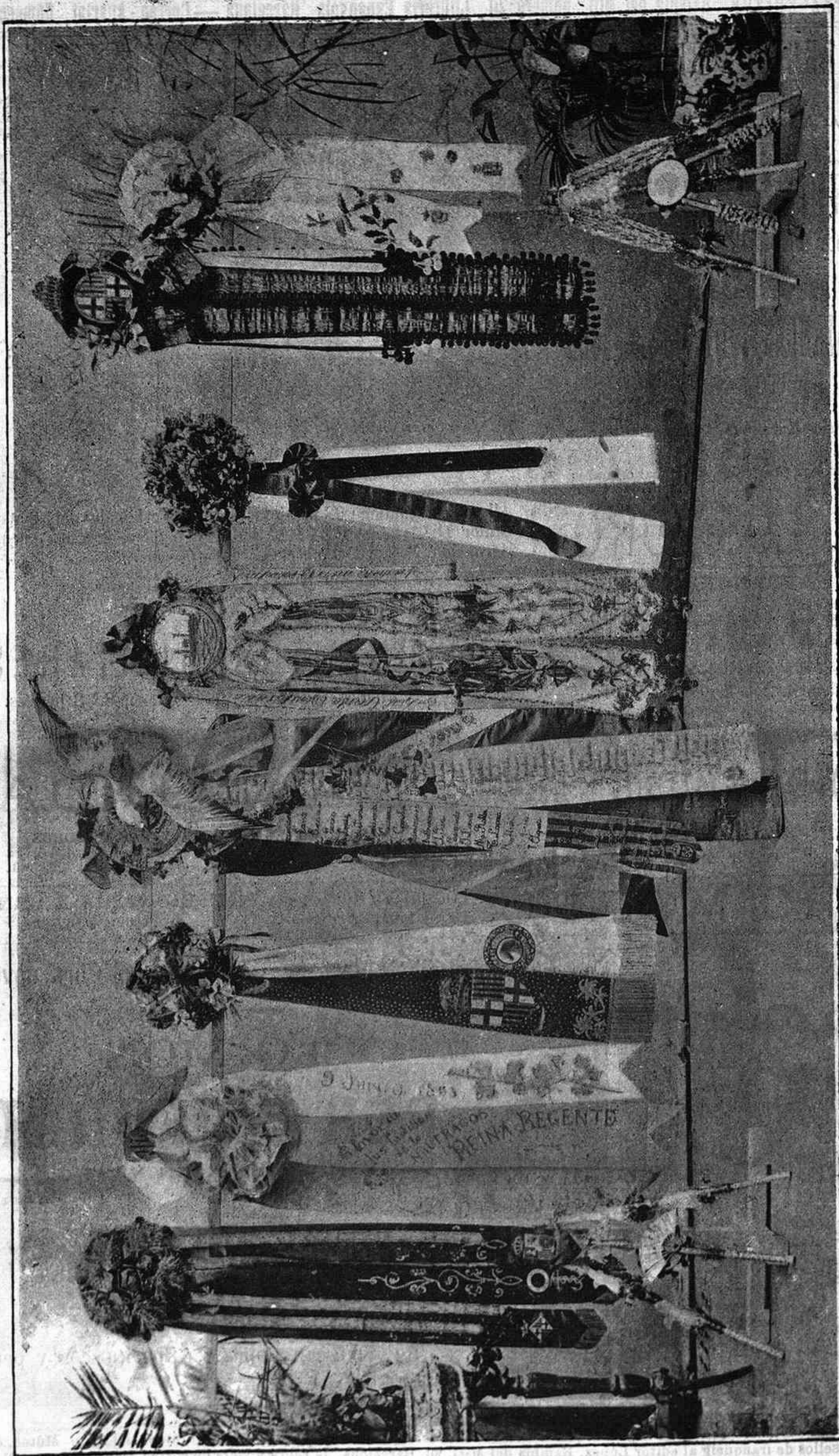

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém d' extravíos, no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebairas.

ACQUISICIÓN DE LA BIBLIOTECA DE LA UNIVERSIDAD DE BARCELONA

LAS MONYAS DE LA CORRIDA DE BENEFFICENCIA

CONFECCIONADAS Y REGALADAS PER VUYT SENYORETAS

(Fot. A. F. dits Napoleón.)

1.ª: Srta. Clotilde Puig de Abaria.—2.ª: Srta. Concepció Mas.—3.ª: Srta. Montserrat Desvalls.—4.ª: Srta. Victoria Baster.—5.ª: Srta. Josefina Juliá.—6.ª: Srta. Isabel Güell.—7.ª: Srta. Àngels Sánchez de Toledo.—8.ª: Srta. Carme Satrústegui.